

Talousarvioaloite TAA 13/2025 vp

Pia Lohikoski vas

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Rikosuhripäivystyksen toimintaan (200 000 euroa)

Eduskunnalle

Rikosuhripäivystys on vuonna 1994 aloittanut rikosten uhrien tukipalveluita tuottava toimija, jota ylläpitävät Suomen Punainen Risti, Ensi- ja turvakotien liitto, MIELI Suomen Mielenterveys ry, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Suomen Setlementtiliitto ja Kirkkohallitus.

Rikosuhripäivystyksen asiakkaista suurin ryhmä ovat lähisuhdeväkivallan uhrit ja seuraavaksi suurin seksuaalirikosten uhrit. Kolme neljäsosaa asiakkaista on naisia. Rikosuhripäivystyksellä on ollut merkittävä rooli myös muun muassa Vastaamo-tietomurron uhrien tukemisessa. Rikosuhripäivystyksen palveluissa oli vuonna 2023 yhteensä 31 500 asiakasta. Asiakkaiden määrä on vuodesta 2014 vuoteen 2023 yli kuusinkertaistunut.

Rikosuhripäivystys tarjoaa myös muun ihmiskaupan uhrien erityistukipalvelua. Muuta vastaavaa palvelua Suomessa ei ole, eikä mikään toinen toimija tarjoa vastaavia tukipalveluita työvoiman hyväksikäytön uhreille. Palvelu tavoittaa ihmiskaupan uhreja, jotka eivät ole pystyneet tai uskaltaneet hakeutua viranomaispalveluiden piiriin. Rikosprosessituen lisäksi uhreille tarjotaan neuvontaa ja apua liittyen esimerkiksi uhrin oikeusturvaan ja oikeuksiin, palveluihin sekä oleskeluoikeuteen. Uhreja autetaan esimerkiksi tutkintapyyntöjen laatimisessa poliisille ja ohjautumisessa muihin viranomaispalveluihin ja järjestöille, ammattiliitoille sekä oikeusavustajille. Palvelun avulla voidaan myös paljastaa merkittävä määrä vakavaa rikollisuutta.

Rikosuhripäivystys vastaa Suomessa EU:n uhridirektiivin mukaisten uhrien yleisten tukipalveluiden toteuttamisesta sekä terrorismintorjuntadirektiivin edellyttämästä valmiudesta. Myös viimeaikaiset ihmiskauppadirektiivin muutokset sekä naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan torjuminen pyrkivät vahvistamaan uhrien tukipalveluita.

Rikosuhripäivystyksen valtionavustus uhrien yleisten tukipalveluiden toteuttamiseen on pitkään pysynyt suhteellisen samalla tasolla. Vuoden 2025 talousarvioesityksessä hallitus kuitenkin esitti Rikosuhripäivystyksen toimintaan 200 000 euron leikkausta. Eduskunta osoitti Rikosuhripäivystykselle 150 000 euroa lisäystä hallituksen esitykseen verrattuna lähisuhdeväkivallan uhrien auttamiseen ja todistajantukitoiminnan jatkamiseen, mikä paikkasi leikkausta vain osittain eikä vastannut kasvaneiden asiakasmäärien ja vastuuden aiheuttamaan lisäresurssien tarpeeseen. Nyt hallitus esittää jälleen eduskunnan viime vuonna lisäämän 150 000 euron vähentämistä Rikosuhripäivystykselle osoitetusta määrärahasta, vaikka onkin samaan aikaan rikosuhrimaksujen korotta-

Talousarvioaloite TAA 13/2025 vp

misen myötä vahvistamassa yleisesti rikoksen uhrien tukipalvelujen rahoitusta 550 000 eurolla. Avustuksella tuetaan Rikosuhripäivystyksen lisäksi muita toimijoita.

Kustannusten samaan aikaan kasvaessa Rikosuhripäivystyksen toimintaa on uhannut sopeuttaminen, jossa muun muassa palveluiden sisältöjä ja asiakkaan saaman palvelun laajuutta joudutaan arvioimaan. Rikosuhripäivystyksen riittämätön rahoitus uhkaa esimerkiksi ihmiskaupan uhrien palveluita. Tarve olisi päinvastoin palveluiden vahvistamiselle johtuen muun muassa pitkittyneistä rikosprosesseista ja suuresta asiakasmäärästä. Kustannusten kasvun vuoksi toiminnan säilyttäminen aiemmalla tasolla edellyttäisi kuitenkin kokonaisrahoituksen nostamista. Samaa aikaan Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen STEA:n avustusten määrärahoihin on tehty ja tehdään leikkauksia, mikä osaltaan uhkaa merkittävästi vaikuttaa rikoksen uhrien saamaan tukeen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 200 000 euroa momentille 25.01.50 Rikosuhripäivystyksen toimintaan.

Helsingissä 3.10.2025

Pia Lohikoski vas
Anna Kontula vas
Aino-Kaisa Pekonen vas
Minja Koskela vas
Hanna Sarkkinen vas
Veronika Honkasalo vas
Mai Kivelä vas
Johannes Yrttiaho vas
Timo Furuholm vas